

Jessica Hall Lundbäck
Verksamhetschef EMI
jessica.hall-lundback@trelleborg.se
0410-73 36 56

Bildningsnämnden

Verksamhetsplan för den medicinska delen av elevhälsan läsåret 2022/2023

Sammanfattning

Elevhälsans medicinska insatser styrs av skollagen, hälso- och sjukvårdslagstiftningen samt Socialstyrelsens och Folkhälsomyndighetens författningar relevanta för verksamheten. Vägledning för elevhälsan 2016, utgiven av Skolverket och Socialstyrelsen, utgör ett kunskapsstöd för den medicinska delen av elevhälsan. Verksamheten styrs också av de rutiner och riktlinjer som finns upprättade kopplade till ovanstående lagstiftning.

Hälso- och sjukvårdslagstiftningen utgör ett övergripande regelverk för hur hälso- och sjukvård ska bedrivas för att garantera hela befolkningen en högkvalitativ, kostnadseffektiv och patientsäker vård utifrån den enskildes behov. Lagstiftningen är densamma för sjukvårdande behandling inom öppen- och slutenvård och förebyggande hälsovård i den medicinska delen av elevhälsan. Skolans skyldighet att bedriva elevhälsa och elevhälsoarbetets inriktning regleras i 2 kap. 25-28 §§ skollagen.

Verksamhetsplanen utgör en del av den medicinska delen av elevhälsans ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:19, HSLF:FS 2017:12).

Verksamhetsplanen återfinns i denna tjänsteskrivelse.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse-Verksamhetsplan för den medicinska delen av elevhälsan läsåret 2022/2023 (daterad 2022-08-18)

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Bildningsnämnden föreslår besluta

att godkänna Verksamhetsplan för den medicinska delen av elevhälsan läsåret 2022/2023.

Beslutet skickas till

-

Verksamhetsplan för den medicinska delen av elevhälsan läsåret 2022/2023

Bakgrund

I skollagen (2010:800) 2 kap. 25 § framgår att ”Elevhälsan ska omfatta, medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.”

I kommentar till skollagen 2 kap. 25 § framgår att ”Den del av elevhälsan som motsvarar dagens skolhälsovård ska även fortsättningsvis anses utgöra en självständig verksamhetsgren i förhållande till den övriga elevhälsan och den särskilda elevstödande verksamheten i övrigt (se författningskommentaren till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)).”

I verksamhetsplanen används begreppet elevhälsans medicinska insatser som då avser skolläkaren och skolsköterskornas verksamhet.

Nationellt uppdrag

Elevhälsans medicinska insatser styrs av skollagen, hälso- och sjukvårdslagstiftningen samt Socialstyrelsens och Folkhälsomyndighetens författningar relevanta för verksamheten. Vägledning för elevhälsan, utgiven av Skolverket och Socialstyrelsen (2016), utgör ett kunskapsstöd för den medicinska delen av elevhälsan. Verksamheten styrs också av de rutiner och riktlinjer som finns upprättade och kopplade till ovanstående lagstiftning.

Hälso- och sjukvårdslagstiftningen utgör ett övergripande regelverk för hur hälso- och sjukvård ska bedrivas för att garantera hela befolkningen en högkvalitativ, kostnadseffektiv och patientsäker vård utifrån den enskildes behov. Lagstiftningen är densamma för sjukvårdande behandling inom öppen- och slutenvård och förebyggande hälsovård i den medicinska delen av elevhälsan. Skolans skyldighet att bedriva elevhälsa och elevhälsoarbetets inriktning regleras i 2 kap. 25-28 §§ skollagen.

Elevhälsans medicinska insatser ska enligt kap. 2 skollagen (2010:800)

- arbeta förebyggande och hälsofrämjande
- stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål
- bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa

Samråd med elevhälsans medicinska insatser ska enligt 3 kap. skollagen (2010:800) ske vid utredning om särskilt stöd om det inte är uppenbart obehövligt.

Samtliga elever ska erbjudas tre hälsobesök jämnt fördelade under grund- och grundsärskoletiden och ett hälsobesök under gymnasie- och gymnasiesärskoletiden. Den medicinska delen av elevhälsan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande och har en särskild uppgift i att känna igen tecken på somatisk och psykisk ohälsa och elevers behov av stöd innan mer omfattande problem utvecklats. Skolhuvudmannen och vårdgivaren ger följande uppdrag till elevhälsans medicinska insatser:

- att upprätta verksamhetsplan för arbetet inom den medicinska delen av elevhälsan som revideras årligen

- att upprätta måldokument/rutiner kopplade till ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt SOSFS 2011:9, HSLF-FS 2017:12
- att vid hälsobesöken lägga stor vikt vid elevernas psykiska hälsa, livsstilsfrågor och måluppfyllelse i skolan
- att motiverande samtal med enskilda integreras och används vid bl.a. stödsamtal, hälsobesök och liknande
- att tillföra medicinsk kompetens och omvårdnadskompetens samt medverka i den samlade elevhälsan
- aktivt medverka i det hälsopedagogiska arbetet på skolan genom att följa kunskapsutvecklingen inom området och använda vetenskaplig belagd metodik
- att bistå rektor med information, råd och utredningar som är viktiga för elevers hälsa utifrån gällande sekretessbestämmelser
- att medverka i det systematiska arbetsmiljöarbetet för att bedöma riskerna för att någon elev skall drabbas av ohälsa eller olycksfall i skolarbetet
- att tidigt identifiera problem eller symtom hos elever som kan innebära att de är i behov av särskilda insatser
- att bidra med medicinsk kunskap inför arbetsmoment som är förlagda ute i verksamheter och vid yrkesvägledning
- att bevaka vaccinationstäckningen

Organisation

Huvudman för elevhälsan är Trelleborgs kommun. Bildningsnämnden är vårdgivare. Skolsköterskorna är anställda av rektor, och verksamhetschefen för den medicinska delen av elevhälsan leder verksamheten. Från och med läsåret 2021/2022 är skolläkaren anställd på en heltidstjänst.

Den medicinska delen av elevhälsan utgör ett eget verksamhetsområde inom bildningsförvaltningen. Skolläkaren och skolsköterskorna har båda ansvar för verksamheten på de enskilda skolorna och utför sina arbetsuppgifter under eget yrkesansvar. I juni utsågs en ny verksamhetschef för elevhälsans medicinska insatser, Jessica Hall Lundbäck, då den tidigare verksamhetschefen, Lindha Makne, lämnar sin tjänst i Trelleborgs kommun.

Ansvarsområden för elevhälsans medicinska insatser

Elevhälsans medicinska insatser har följande ansvarsområden:

- ansvara för att det finns upparbetade kanaler med barnhälsovården för informationsöverföring i samband med start i förskoleklass, grundskola eller grundsärskola
- ansvara för att information om vad elevhälsans medicinska insatser erbjuder under skoltiden och samtycke till rekvisition av barnhälsovårdsjournal bifogas tillsammans med inbjudan till skolstart samt att kontakta vårdnadshavare vid avsaknad av ifylld journalrekvisition
- erbjuda alla elever vaccination enligt nationella barnvaccinationsprogrammet samt hälsobesök enligt fastställt program
- ansvara för att blankett/frågeformulär om hälsouppgift ifylld av vårdnadshavarna i samband med hälsoundersökning i förskoleklass, skolår 4 och 8 i samtliga skolformer
- vara tillgänglig så att varje elev vid behov kan få kontakt med skolsköterskan
- erbjuda uppföljning av avvikelser vid hälsobesök

- medverka i skolans utredningsarbete enligt skollagen 3 kap. 8 § samt i upprättandet av åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd om elevens behov har medicinsk grund
- uppmärksamma kränkande behandling och trakasserier enligt skollagen och diskrimineringslagen
- arbeta hälsopreventivt kring bland annat kost och tillväxt, sex- och samlevnad, psykisk ohälsa samt alkohol och droger
- regelbundet delta i skydds-/arbetsmiljö och allergironder för att förebygga skador och sjukdom
- uppmärksamma brister i skolans fysiska och psykiska miljö och medverka till att dessa åtgärdas (arbetsmiljölagen gäller även för elever i skolan)
- föra elevernas talan i hälsofrågor och verka för att deras rättigheter blir tillgodosedda
- medverka i utredning av elever med funktionsnedsättning inför mottagande i grundsärskolan/ gymnasiesärskolan
- medverka till att barnets vardag i skolan fungerar så bra som möjligt utifrån barnets förutsättningar
- vara stöd till varandra kring bevakning av post, telefon, e-post vid ledighet/frånvaro samt gemensamt planera in vaccinationer på skolorna.

Kompetens inom elevhälsans medicinska insatser

Önskvärt är att skolläkare har specialkompetens i allmänmedicin, i barn- och ungdomsmedicin, barn- och ungdomspsykiatri eller skolhälsovård. Skolsköterskor ska förutom grundutbildning som legitimerad sjuksköterska även ha adekvat specialistutbildning i någon av formerna barnsjuksköterska, distriktssköterska eller skolsköterska.

Skolsköterskans uppgifter/rutiner

För samtliga årskurser och skolformer gäller följande:

- journalrekvisition från föregående skola respektive barnhälsovård i samband med att elev börjar på skolan
- vaccinationsprogrammet är ett frivilligt erbjudande och genomförs enligt upprättade rutiner som säkerställer elevens patientsäkerhet samt en god vaccinationstäckning
- vaccinationer, utöver de som ingår i vaccinationsprogrammet, kompletteras efter läkarordination
- hälsobesök under skoltiden enligt fastställt program
- kompletterande hälsobesök erbjuds till nyinflyttad elev
- vid behov anlitas auktoriserad tolk
- utifrån behov ges riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp
- rutiner, blanketter och annat stödmaterial är upprättade och finns tillgängliga på skolsköterskornas egen hemsida.

Hälsobesök

Från och med läsåret 2021/2022 genomförs hälsoenkäterna digitalt. Även vaccinationssamtycke kan lämnas digitalt. Vårdnadshavarna har möjlighet att närvara vid hälsobesöken. Riktade hälsokontroller sker utifrån elevens behov.

Förskoleklass

När elever börjar i förskoleklass rekviderar skolsköterskan journal från barnhälsovårdcentral (BVC). I samband med skolstart erhåller vårdnadshavarna information om hur de fyller i medicinska uppgifter som därefter registreras digitalt i elevens medicinska journal. Därefter sker genomgång av barnhälsovårdsjournal och upprättande av journal för elevhälsans medicinska insats. Från och med höstterminen 2019 kan skolsköterskorna ta emot BVC-journaler digitalt från samtliga landstingsanslutna vårdcentraler i region Skåne.

Inför hälsobesöket inhämtas, utöver digital hälsoenkät ifylld av vårdnadshavare, även information från elevens pedagoger.

Vid hälsobesöket sker samtal med elev och eventuellt vårdnadshavare om:

- upplevelsen av skolsituation och inläring
- trivsel
- kamratrelationer
- eventuella problem med hälsa eller utveckling
- matvanor
- fysisk aktivitet
- sömn
- skärmtid
- eventuella allvarliga svårigheter i hemmet som skolan bör känna till.

Undersökning av:

- längd
- vikt
- syn
- hörsel

Skulle det under hälsobesöket framkomma något som det är till gagn för eleven att skolpersonal får kännedom om, informeras lärare och elevhälsoteam efter samtycke från vårdnadshavare. Skolläkare kontaktas utifrån hälsobesöket om det är nödvändigt. För nyanlända elever samt elever som inte har följt det svenska barnvaccinationsprogrammet erbjuds kompletterande vaccinationer efter läkarordination, oavsett årskurs.

Årskurs 1

Under årskurs 1 gör skolsköterskan följande:

- följer upp elever med avvikelser i hälsa och utveckling
- genomför hälsobesök för de elever som inte har haft hälsobesök i förskoleklass

Årskurs 2

Under årskurs 2 erbjuds samtliga elever hälsobesök och vaccination mot MPR (mässling, påssjuka, röda hund).

Vid hälsobesöket sker följande:

Samtal med eleven om:

- upplevelsen av skolsituation och inläring
- trivsel
- kamratrelationer
- hemsituation och eventuell oro

Undersökning av:

- längd
- vikt

Vaccination:

- skolsköterskan erbjuder, inhämtar vaccinationsmedgivande samt vaccinerar mot mässling, påssjuka och röda hund

Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling. Original av BHV-journaler sänds till regionarkivet i Lund.

Årskurs 3

Under årskurs 3 gör skolsköterskan följande:

- elever med avvikelser i hälsa och utveckling följs upp
- genomför hälsobesök för de elever som inte har haft hälsobesök i årskurs 2

Årskurs 4

Under årskurs 4 erbjuds samtliga elever hälsobesök. Inför hälsobesöket inhämtas hälsouppgifter från vårdnadshavarna.

Vid hälsobesöket sker följande:

Samtal med eleven om:

- upplevelse av skolsituation och inläring
- trivsel
- kamratrelationer
- eventuella inläringssvårigheter
- matvanor
- fysisk aktivitet
- sömn
- skärmtid
- fysisk och psykisk hälsa
- pubertet
- information från lärare

Undersökning av:

- längd
- vikt
- pubertetsskattning i det fall det finns avvikelser som föranleder det
- rygg

Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

Årskurs 5

Under årskurs 5 erbjuds samtliga elever vaccination mot Humant Papillom Virus, HPV.

Under årskurs 5 gör skolsköterskan följande:

- följer upp elever med avvikelser i hälsa och utveckling.
- genomför hälsobesök för de elever som inte har haft hälsobesök i årskurs 4.

Vaccination:

- skolsköterskan erbjuder, inhämtar medgivande avseende vaccination mot HPV samt vaccinerar vid två tillfällen under läsåret

Årskurs 6

Under årskurs 6 erbjuds samtliga elever hälsobesök med ett kortare hälsosamtal.

Vid hälsobesöket sker följande:

Samtal med eleven om:

- upplevelse av skolsituation och inlärnin
- trivsel

Undersökning av:

- längd
- vikt
- rygg
- pubertetsskattning

Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

Årskurs 7

Under årskurs 7 gör skolsköterskan följande:

- elever med avvikelser i hälsa och utveckling följs upp
- genomför hälsobesök för de elever som inte har haft hälsobesök i årskurs 6

Årskurs 8

Under årskurs 8 erbjuds samtliga elever vaccination mot dTp (difteri, stelkramp, kikhosta) samt hälsobesök. Inför hälsobesöket inhämtas hälsouppgifter.

Vid hälsobesöket sker följande:

Samtal med eleven om:

- upplevelse av skolsituation och inlärnin
- kamratrelationer
- hemsituation
- fysisk och psykisk hälsa
- puberteten
- matvanor
- fysisk aktivitet
- sömn
- skärmtid
- tobak, alkohol och narkotika
- sexualitet, preventivmedel och förebyggande av sexuellt överförbara infektioner
- medicinsk studie och yrkesvägledning
- information från lärare

Undersökning av:

- längd
- vikt
- pubertetsskattning
- rygg

Vaccination:

- skolsköterskan erbjuder, inhämtar vaccinationsmedgivande samt vaccinerar mot dTp

Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

Årskurs 9

Under årskurs 9 gör skolsköterskan följande:

- uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling
- kompletterande medicinsk studie- och yrkesvägledning vid behov
- ges riktad hälsoinformation enskilt eller i grupp
- genomför hälsobesök för de elever som inte har haft hälsobesök i årskurs 8
- kvarvarande BHV-journaler skickas till Regionarkivet, Lund.

Övergång till gymnasieskola

Journalrekvisition med skriftligt samtycke av elev från det 16:e levnadsåret som bedöms ha uppnått tillräcklig mognadsgrad eller av båda vårdnadshavarna, (se rutiner för journalföring), krävs för att skolhälsovårdsjournal ska kunna skickas till elevens kommande fristående gymnasieskola eller kommunal gymnasieskola utanför Trelleborgs kommun.

Gymnasie- och gymnasiesärskola

År 1

När elever börjar gymnasiet rekvireras journaler från tidigare skola. Efter samtycke från vårdnadshavarna/elev informeras lärare och elevhälsoteam om elever med särskilda behov.

Vid hälsobesöken sker följande:

Samtal med eleven om:

- upplevelse av skolsituation och inläring
- hälsa utifrån ett yrkesmedicinskt perspektiv på vissa gymnasieprogram, eventuellt tillsammans med en studie- och yrkesvägledare
- kamratrelationer
- trivsel
- hemsituation
- fysisk och psykisk hälsa
- matvanor
- fysisk aktivitet
- sömn
- skärmtid
- tobak, alkohol och narkotika
- sexualitet, preventivmedel och förebyggande av sexuellt överförbara infektioner

Undersökning av

- längd
- vikt

Riktade undersökningar sker utifrån specifik frågeställning eller gymnasieprogram.

År 2

Under årskurs 2 sker riktade hälsoundersökningar utifrån specifik frågeställning eller gymnasieprogram. Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

År 3

Under årskurs 3 genomförs riktade hälsoundersökningar utifrån specifik frågeställning eller gymnasieprogram. Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

År 4

För de elever som går ett fjärde år sker riktade hälsoundersökningar utifrån specifik frågeställning eller gymnasieprogram. Uppföljning av elever med avvikelser i hälsa och utveckling.

Skolläkarens arbetsuppgifter

I skolläkarens arbetsuppgifter ingår att:

- vara medicinskt ansvarig för medicinska delen av elevhälsan
- tillsammans med verksamhetschef gå igenom avvikelserapporter. Verksamhetschefen är lex Maria ansvarig
- följa upp elever med avvikelser i hälsa och utveckling
- delegera vaccination utanför ordinarie barnvaccinationsprogram
- bedöma behov av kompletterande vaccinationer
- delegera läkemedel
- delta i det förebyggande hälsoarbetet
- vara stöd till skolsköterskorna
- göra medicinska bedömningar
- vara kontaktperson mellan kommunen och vårdgrannar
- delta i diverse möten angående enskild elev samt i övergripande hälsofrågor
- bidra till kompetensutveckling för personalen inom elevhälsan
- göra medicinska bedömningar inför mottagande i grundsärskolan/gymnasiesärskolan
- att tillsammans med verksamhetschefen ge stöd i organisatoriska frågor samt genomgång av gällande rutiner

Följande gäller för samtliga skolformer

Journalhantering

Elevhälsans medicinska insatser följer lagstiftning för journalföring samt Cirkulär 09:44 från Sveriges Kommuner och Landsting. EMI-journalen förvaras efter avslutad skolgång för samtliga skolformer hos skolsköterskan. Eftersom kommunarkivet på grund av bristande utrymme inte har möjlighet att ta emot några EMI-journaler för slutarkivering.

Se Rutiner för journalföring.

Kvalitetsuppföljning

Personalen som ingår i elevhälsans medicinska insatser ska medverka i arbetet med systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete där planering, utförande, metodutveckling, utvärdering och uppföljning ingår. Verksamhetschefen är

ansvarig för ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete i vilket avvikelshantering, upprättande av verksamhetsplan, kvalitetsberättelse och patientsäkerhetsberättelse ingår. Fortbildning inom verksamhetsområdet ska anordnas regelbundet. Utveckling inom området liksom forskning ska bevakas. Verksamheten ska verka för hög kvalitet samt god samverkan.

Hälsofrämjande arbete

Det hälsofrämjande perspektivet ska lyftas fram i de enskilda kontakterna med eleverna. Vid hälsobesöken är hälsosamtalet centralt och syftar till att stärka elevernas självkänsla och stimulera till att göra egna medvetna val. Elevhälsan ska medverka i skolans hälsofrämjande arbete, samt stödja och stärka elevernas utveckling mot skolans mål. Resultat från hälsobesöken analyseras och kan användas som underlag för det hälsofrämjande och förebyggande arbetet på skol- och kommunnivå. Det är angeläget att identifiera stress och psykisk ohälsa hos eleverna. Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet som berör grupper sker med en inriktning i att främst försöka påverka bakomliggande bestämningsfaktorer för hälsa.

Arbetsmiljö

Elevhälsans medicinska insatser ska uppmärksamma brister i skolornas psykosociala miljö och stödja elever med olika psykosociala hälsoproblem samt delta i det förebyggande arbetet mot kränkningar och mobbning. Elevhälsan deltar i likabehandlingsarbetet för en trygg miljö samt deltar i det olycksförebyggande arbetet.

Särskilt stöd

Skolsköterskan och skolläkaren ska tillsammans med övriga kompetenser inom elevhälsan arbeta för att stödja och stärka elevernas utveckling mot utbildningens mål samt utveckla lärande miljön utifrån elevernas behov. Skolsköterskan och skolläkaren ska arbeta för att barn med sjukdom eller funktionsnedsättningar får adekvat stöd samt medverka till att uppmärksamma barns speciella behov.

Sjukvård

Skolsköterskan och skolläkaren ska erbjuda enklare sjukvårdsinsatser efter händelser som inträffat under skoldagen.

Samverkan

Skolsköterskan och skolläkaren samverkar med övriga kompetenser inom elevhälsan. Samverkan sker också med bland annat barnhälsovården, ungdomsmottagningen, barn- och ungdomsmottagningen, barn och

ungdomspsykiatri samt övriga relevanta kliniker inom Region Skåne. Samverkan sker också vid behov med socialtjänst och polis.

Övergripande mål och strategier 2022/2023

För att öka Trelleborgs elevers upplevelse av hälsa och minska ohälsan fokuserar elevhälsans medicinska insatser på att vidareutveckla det hälsofrämjande och tvärprofessionella arbetet.

Nedanstående strategier förväntas vara en väg till målet:

- Skolsköterskor planerar in de hälsobesök och vaccinationer som ska ske under läsåret i ett årshjul. Genom att generell information från hälsobesöken återkopplas till skolans övriga personal knyts den medicinska delen ihop med den pedagogiska
- I hälsobesöken fångar skolsköterskan upp tidiga tecken på psykisk eller fysisk ohälsa. Genom att med vårdnadshavares samtycke samverka med skolans övriga personal skapas förutsättningar för eleven att nå en bättre hälsa och skolresultat
- Genom upprepade vaccinationserbjudande säkerställs en hög vaccinationstäckning
- I månatliga nätverksmöten för samtliga skolsköterskor och på de planeringsdagar som hålls minst en gång per termin, där även verksamhetschef och skolläkare deltar, revideras rutiner och handlingsplaner. Här sker kollegialt lärande och utveckling av verksamheten utifrån nya riktlinjer och avvikelser/förbättringsförslag
- För att vidareutveckla det hälsofrämjande arbetet i elevhälsoteamet finns planer på att utveckla det digitala journalsystemet PMO till att innefatta samtliga professioner inom elevhälsoteamet
- Riskanalyser och egenkontroller ska genomföras enligt plan och komplettering av rutiner ska göras
- En handlingsplan för personal i skolan för att uppmärksamma och agera när barn misstänks utsättas för sexuella övergrepp ska implementeras. Detta är ett gemensamt utvecklingsprojekt mellan den medicinska och den psykologiska delen av elevhälsan
- Analys av statistik insamlad i samband med hälsobesök i grundskolan ska göras och utgöra underlag för fokusområden inom det hälsofrämjande arbetet i skolan
- Varje skolsköterska har ansvar för att bevaka relevanta fortbildningsmöjligheter och anmäla sitt intresse till verksamhetschef samt rektor. Deltagande i fortbildningar som är avgiftsfria avtalas med närmsta chef. Skolsköterskan har ett ansvar att delge det som framkommer under fortbildningen till sina kollegor